

Spis treści

Przedmowa	9
Rozdział I. Status prawny tłumacza przysięgłego.....	11
1. Tłumacz przysięgły jako instytucja prawa sądowego 1920-2004.....	11
2. Tłumacz przysięgły jako wolny zawód określony w ustawie	29
2.1. Przepisy ogólne – podmiot ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego	30
2.2. Nabywanie i utrata prawa do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego	31
2.3. Zasady wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego określone ustawą	44
2.3.1. Uprawnienia i obowiązki tłumaczy przysięgłych ...	44
2.3.2. Wynagrodzenie za czynności tłumacza przysięgłego	54
2.3.3. Dokumentowanie pracy tłumacza przysięgłego	66
2.4. Odpowiedzialność tłumaczy przysięgłych za nieprawidłowe i nierzetelne wykonywanie obowiązków	70
2.4.1. Odpowiedzialność karna tłumacza przysięgłego	71
2.4.2. Odpowiedzialność cywilna tłumacza przysięgłego	72
2.4.3. Odpowiedzialność dyscyplinarna tłumacza przysięgłego	73
2.4.4. Odpowiedzialność zawodowa tłumacza przysięgłego	75
2.5. Uznawanie kwalifikacji zawodowych uzyskanych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej ..	80

2.6. Staż adaptacyjny i test umiejętności w postępowaniu o uznanie kwalifikacji tłumacza przysięgłego	86
2.6.1. Staż adaptacyjny w postępowaniu o uznanie kwalifikacji tłumacza przysięgłego	86
2.6.2. Test umiejętności w postępowaniu o uznanie kwalifikacji tłumacza przysięgłego	90
Rozdział II. Zasady wykonywania zawodu w praktyce tłumacza przysięgłego	99
1. Etyka tłumacza przysięgłego	104
1.1. Pojęcia staranności, wierności, rzetelności i bezstronności w tłumaczeniu	106
1.2. Zachowanie tajemnicy zawodowej	110
1.3. Doskonalenie kwalifikacji zawodowych	111
1.4. Korzystanie z pomocy warsztatowych i specjalistycznych konsultacji	114
1.5. Obowiązek przyjęcia zlecenia a prawo odmowy tłumaczenia	116
1.6. Wynagrodzenie tłumacza przysięgłego	120
1.7. Solidarność koleżeńska i kultura zawodowa tłumacza ..	123
2. Warsztat tłumacza przysięgłego – tłumaczenie pisemne	126
2.1. Przedmiot pisemnego i ustnego tłumaczenia poświadczanego	126
2.2. Poświadczenie zgodności tłumaczenia z oryginałem dokumentu	128
2.3. Poświadczenie zgodności tłumaczenia z tekstem niesygnowanym	130
2.4. Układ graficzny tekstu tłumaczenia poświadczanego ..	130
2.5. Układ graficzny tekstu tłumaczenia a wynagrodzenie ..	136
2.6. Postać materialna tłumaczenia poświadczanego	138
2.7. Stosowanie opisu części pominiętych w tłumaczeniu ..	140

2.8. Uwagi i wzmianki tłumacza	141
2.9. Nazwy geograficzne zapisane w języku obcym w tłumaczeniu na język polski	145
2.10. Imiona i nazwiska w tłumaczeniu tekstów zapisanych w alfabetach niełacińskich	148
2.11. Forma nazwisk i imion w tłumaczeniu z języka fleksyjnego na niefleksyjny oraz z języka niefleksyjnego na fleksyjny	151
2.12. Znaki diakrytyczne i ich brak w nazwach własnych ..	152
2.13. Aktualna nazwa miejsca zdarzenia w tłumaczeniu aktów stanu cywilnego	153
2.14. Litery alfabetów niełacińskich w numerach identyfikacyjnych	155
2.15. Przytaczanie nazw jednostek miar i wag bez konwersji	155
2.16. Świadczenia i dyplomy w tłumaczeniu poświadczonym	156
2.17. Przytaczanie w tłumaczeniu adresu osoby lub instytucji	158
2.18. Zaznaczanie w tłumaczeniu niewypełnionych rubryk	159
2.19. Nieintegralne elementy dokumentu urzędowego lub firmowego	159
2.20. Niepoprawność ortograficzna lub gramatyczna	160
2.21. Błędy w ważnych elementach dokumentu	160
2.22. Elementy tekstu dokumentu w języku innym niż język źródłowy	161
2.23. Tłumaczenie części dokumentu	163
2.24. Tłumaczenie dokumentów wieloczęściowych	164
2.25. Tłumaczenie dokumentu w rubrykach pionowych	165
2.26. Sposób pisania dat w tłumaczeniu	165

2.27. Tłumaczenie skrótów i skrótowców	166
2.28. Łączenie i pieczętowanie tłumaczenia wielostronicowego	168
2.29. Poświadczenie tłumaczenia dostarczonego	169
2.30. Formuła poświadczająca tłumaczenie	170
2.31. Pieczęć okrągła tłumacza przysięgłego	172
2.32. Pieczęcie podłużne i blankiet firmowy tłumacza przysięgłego	173
2.33. Specjalna ochrona pieczęci tłumacza przysięgłego i jego osobista odpowiedzialność za przechowywanie tej pieczęci	174
2.34. Repertorium tłumacza przysięgłego	175
3. Warsztat tłumacza przysięgłego – tłumaczenie ustne	177
3.1. Prawo do informacji o tematyce i zakresie tłumaczenia ustnego	177
3.2. Prawo sprawdzenia możliwości porozumienia się z osobą, której wypowiedzi mają być tłumaczone	178
3.3. Stanowisko pracy tłumacza ustnego i dobra słyszalność wypowiedzi	179
3.4. Ustalenie technik tłumaczenia ustnego	180
3.5. Czas pracy tłumacza ustnego	181
3.6. Prawo tłumacza do otrzymania wyjaśnienia i uzupełniania tłumaczenia	181
3.7. Pojęcie wierności tłumaczenia ustnego	182
3.8. Dostosowanie tempa wypowiedzi i udostępnienie odczytywanego tekstu	183
3.9. Prawo do ochrony danych osobowych tłumacza ustnego	184

Rozdział III. Suplement	187
1. Akty prawne	187
Ustawa o zawodzie tłumacza przysięgłego	187
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie szczegółowego sposobu przeprowadzania egzaminu na tłumacza przysięgłego	200
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości ws. Państwowej Komisji Egzaminacyjnej do przeprowadzania egzaminu na tłumacza przysięgłego	204
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości ws. wysokości opłaty egzaminacyjnej ponoszonej przez kandydata na tłumacza przysięgłego	206
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości ws. wzoru świadcstwa potwierdzającego uprawnienia do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego	207
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości ws. wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego	209
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości ws. Komisji Odpowiedzialności Zawodowej	211
Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości ws. stażu adaptacyjnego i testu umiejętności w toku postępowania o uznanie kwalifikacji do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego	212
Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji ws. transliteracji imion i nazwisk	224
Ustawa o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej	239
Ustawa – Prawo o aktach stanu cywilnego (wyciąg)	258
Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych ws. sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (wyciąg)	261

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/64/UE z dnia 20 października 2010 r. w sprawie prawa do tłumaczenia ustnego i tłumaczenia pisemnego w postępowaniu karnym	262
2. Dokumenty	279
Zasady oceny poprawności prowadzenia repertorium czynności TP stosowane przez KOZ	279
Lista definicji polskiego szkolnictwa wyższego	284
Karta tłumacza polskiego STP	290
Kodeks tłumacza przysięgłego PT TEPIS	293
3. Literatura zawodowa	316

Przedmowa do wydania pierwszego

Status i zasady wykonywania zawodu polskiego tłumacza przysięgłego zostały określone przez prawo, naukę, praktykę i zalecenia zawodowe wydawane przez organizacje zrzeszające tłumaczy. Autorzy niniejszego opracowania zbiorowego omawiają te cztery źródła wiedzy, opierając się na własnym doświadczeniu w zakresie stosowania norm prawnych, praktyki zawodu tłumacza i obserwacji nauczycieli akademickich.

Wykonywanie zawodu tłumacza przysięgłego jest możliwe po spełnieniu wymogów oraz stosownie do reguł określonych przepisami prawa, które stanowią podstawowe źródło normotwórcze o najwyższej randze. Obszerny komentarz do aktualnych przepisów prawa dotyczących tłumacza przysięgłego Czytelnik znajdzie w pierwszym rozdziale naszej książki zatytułowanym *Status prawny tłumacza przysięgłego*.

Drugi rozdział pt. *Zasady wykonywania zawodu w praktyce tłumacza przysięgłego* zawiera szczegółowe omówienie tych zasad z uwzględnieniem wieloletnich badań nad powszechnym uzusem, zasad sztuki tłumaczenia opisanych w literaturze naukowej i zawodowej oraz zaleceń organizacji zrzeszających tłumaczy, w tym również zaleceń upowszechnianych przez Polskie Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS.

Autorzy tego opracowania dzielą się w nim swoim doświadczeniem jako kompetentni przedstawiciele urzędów nadzorujących tłumaczy przysięgłych z jednej strony oraz z drugiej

– jako doświadczeni praktycy, teoretycy i czynni nauczyciele sztuki przekładu, równocześnie odsyłając Czytelnika do tekstów aktów prawnych, zaleceń organizacji tłumaczy i bibliografii podstawowej literatury zawodowej zebranych w *Suplemencie*.

Omówienie najistotniejszych aspektów zawodu tłumacza przysięgłego na tle aktualnych przepisów prawa jest pozycją od dłuższego czasu oczekiwaną przez tłumaczy i ich instytucjonalnych zleceniodawców. Książka jest więc adresowana zarówno do praktykujących tłumaczy przysięgłych, jak i do adeptów tego zawodu. Jednocześnie zawiera treści przydatne nieprzysięgłym tłumaczom prawniczym i innym tłumaczom specjalistycznym.

Wydawca, którego profil wydawniczy zobowiązuje do śledzenia i uwzględniania na bieżąco zmian przepisów prawnych dotyczących tłumaczy przysięgłych, ma zamiar reagować na nie w następnych wydaniach niniejszej publikacji tak często, jak to będzie niezbędne, aby zapewnić aktualność pozycji z nadzieją, że służyć ona będzie jako ważne źródło wiedzy zarówno profesjonalistom, jak i pracownikom organów wymiaru sprawiedliwości i innym zleceniodawcom tłumaczy przysięgłych, pomagając w tworzeniu poprawnych relacji między wszystkimi zainteresowanymi stronami.